

Jeugd drama – de stand van zaken

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario?

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

ONGEZIEN MAAR VEEL BEKEKEN

Auteur: Marc Veerkamp

Met bijdragen van

De Commissie Jeugd drama Tingue Dongelmans, Hetty Kleinloog, Monique Manuels, Tjeerd Posthuma, Sander de Regt, Jan Riem

Het Netwerk Scenarioschrijvers Marieta van Olphen en Anne Zeegers

Eindredactie: Anne Zeegers

© juli 2014 Netwerk Scenarioschrijvers, Amsterdam

Foto's van SESAMSTRAAT en HET KLOKHUIS: NTR, <http://pers.ntr.nl>

Inleiding

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario?

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

DE VRUCHT VAN

Rumoer klonk er eind 2012. Rumoer over het besluit dat Stichting Lira nam om het aantal kabelvergoedingen per jaar te maximaleren. En dat rumoer kwam vooral uit de hoek van de scenarioschrijvers van jeugd drama. De kabelgelden compenseerden net de vaak lage honoraria van hun veelvuldig herhaalde werk. Voor het Netwerk Scenarioschrijvers vormde dit rumoer aanleiding om deze schrijvers uit te nodigen. Zo ontstond de Commissie TV-Jeugd drama. Dit was in het najaar van 2012, kort voordat bekend zou worden dat de kabelaars het zogenaamde kabelcontract met Lira hadden opgezegd, wat inhield dat Lira geen kabelgeld meer kon innen en verdelen onder de scenaristen. Mede door deze ontwikkelingen leek de commissie bij iedere bijeenkomst iets te groeien. Uit de gesprekken bleek dat veel schrijvers weinig onderling contact hadden en het prettig vonden elkaar te ontmoeten. Om ervaringen uit te wisselen over de schrijfpraktijk, zich te verwonderen over de overeenkomsten en verschillen, maar ook om wat stoom af te blazen.

In de periode die volgde, kregen we zicht op de dagelijkse schrijfpraktijk van ruim zeventig schrijvers die actief zijn in het jeugd drama. Ze schrijven sketches, series of Telefilms. Zwoegen in een team of ploeteren in hun eentje. Vertellen persoonlijke verhalen of werken binnen formats van anderen. Of het nou vaklui zijn die in teamverband schrijven aan een serie of de meer artistieke schrijvers die grenzen verkennen, vrijwel allemaal lopen ze tegen dezelfde problemen aan. Naast de 'kabelkwesitie' kwamen er tal van andere frustraties aan de oppervlakte. Waarom zijn de gages vaak zo laag? En waarom gaan ze nooit eens omhoog, zelfs niet na jaren trouwe dienst? Veel jeugdschrijvers maken zorgen over bezuinigingen bij de Publieke Omroep en hun zwakke rechtspositie, kortom over hun toekomst. Soms willen ze gewoon een duidelijke *credit*.

Deze publicatie is de vrucht van deze bijeenkomsten. Leden van de commissie verzamelden informatie om het werkveld in kaart te brengen. Ze besloten om een inkomensenquête te houden onder collega's. De uitslagen hiervan vind je terug in dit document. Ook werden vakgenoten bevraagd over hun honoraria, over solidariteit en over concurrentie. Dit resulteerde in een aantal *case studies* van kinder- en jeugdprogramma's. Al deze feiten, ervaringen en meningen zijn bijeengebracht om inzicht te geven in de praktijk en het werkkterrein van de tv-jeugd dramaschrijvers.

Wij hopen met deze publicatie schrijvers van jeugd drama bewust te maken van hun professionele positie. We willen hen een context bieden en een kapstok. Zakelijke informatie staat voorop. Want wat ook duidelijk is: jeugdschrijvers beleven nog altijd veel plezier aan hun werk.

Dat moet zo blijven.

Marc Veerkamp, scenarist/bestuurslid Netwerk Scenarioschrijvers
Anne Zeegers, coördinator Netwerk Scenarioschrijvers

Drie case studies

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario?

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

SESAMSTRAAT HET KLOKHUIS DOCTOR CHEESY

SESAMSTRAAT

Pingpongen op een piepklein tafeltje

SESAMSTRAAT is al sinds 1976 een vaste waarde in het Nederlandse televisieaanbod. Dit klassieke programma is een Nederlandse versie van het Amerikaanse **SESAME STREET**. Iedere aflevering bestaat voor een deel uit Amerikaans materiaal. Een belangrijk aandeel wordt echter ontwikkeld in Nederland. Voor deze *case study* ondervroeg scenarioschrijver Jan Riem, zelf al sinds de jaren tachtig betrokken bij het programma, tien collega's. Sommigen werken al 35 voor het programma, anderen 'pas' zo'n tien jaar. De gemiddelde schrijfleef tijd is 16 jaar.

Een team van zo'n 30 schrijvers levert teksten voor voorleesverhaaltjes, liedjes, quizjes en sketches. Ieder aflevering start, na een *leader* en een introscène, met een zogenaamde hoofdscène. Hiervoor ontvangt de schrijver een vast bedrag van € 550.

Vrijwel alle schrijvers werken op *no cure, no pay* basis. Een schrijver stuurt werk in en de redactie bespreekt het materiaal. Sommige scènes worden meteen aangenomen, andere afgekeurd. Meestal krijgt een schrijver de kans om de scène te herschrijven zodat deze alsnog wordt aangenomen.

Eén van de respondenten ziet daar wel de voordelen van in, maar wijst ook op een nadeel: "Het *no cure, no pay*-systeem houdt de schrijvers scherp. Een keerzijde van dit systeem is dat de broodschrijver geen enkele zekerheid heeft over toekomstige inkomsten."

Voor vrijwel niemand is het schrijven voor SESAMSTRAAT een full time *job*. De meeste schrijvers werken bijvoorbeeld ook voor andere programma's, zoals HET KLOKHUIS, HET SINTERKLAASJOURNAAL, BOBO, HET ZANDKASTEEL. Daarnaast schrijven ze soms kinderboeken en strips, geven workshops of zijn actief in het theater.

Sommige SESAM-schrijvers schrijven ook voor volwassenen, bijvoorbeeld aan comedy-series. Over afleveringen van zo'n dertig minuten (bestaande uit ongeveer tien scènes) deden ze naar eigen zeggen minder lang dan over tien SESAM-items. Werken voor SESAMSTRAAT geeft soms behoorlijk wat gepuzzel. Eén van de respondenten schrijft ook strips: "Ik kan SESAMSTRAAT alleen

vergelijken met stripverhalen. Het programma scoort hoog op de drie P's: Poen, Plezier en Prestige. Alleen, ik vind schrijven voor SESAMSTRAAT veel moeilijker dan schrijven voor stripverhalen.”

Wat het zo lastig maakt, volgens de schrijvers, is dat je rekening moet houden met de doelgroep, zowel thematisch als in de uitwerking. Vaak wordt gevraagd om eenvoudig taalgebruik en dat beperkt de vrijheid. Daarnaast zijn de scènes in SESAMSTRAAT vrij kort. In drie minuten moet duidelijk zijn waar het over gaat, hoe het verloop zich ontwikkelt en dan moet het ook nog een leuk, verrassend slot hebben. Het is schrijven op de vierkante millimeter. Of zoals één van de respondenten het noemt: “Het is eigenlijk maar een heel klein tafeltje waarop je pingpong speelt.”

Alle schrijvers beleven veel plezier aan het werk. Volgens één van de respondenten is het momenteel de vraag: hoe kun je vermijden dat het een hobby wordt? Om het programma te laten voortbestaan én om zichzelf te verzekeren van werk liet hij zijn herhalingsgeld afkopen. Nu de kabelrechten vervallen lopen de inkomsten nog meer terug. Een SESAM-schrijver: “Veranderingen in het contract worden aangekondigd/uitgelegd en vervolgens kun je ermee akkoord gaan (werk) of niet akkoord gaan (geen werk).”

Sinds dit seizoen wordt er vaker gewerkt met opdrachten. Het programma heeft een nieuw format waarbij één pop te zien is in een zeer korte raamvertelling. Die bestaat uit een aantal scènes die de losse sketches, liedjes en animaties thematisch aan elkaar verbindt. Voor de raamvertellingen worden opdrachten verstrekt aan een *pool* van vaste schrijvers. Het honorarium bedraagt € 550 (gelijk aan een hoofdcène). Ook wordt het schrijfteam de laatste jaren met regelmaat gevraagd of ze een stuk of tien plotjes willen voorleggen. Hieruit kiest de redactie een aantal, waarvan vervolgens zeker is dat ze worden gemaakt. Iets minder *no cure* dus, en soms wel wat meer *pay*.

HET KLOKHUIS

*Als ik weet waar ik moet eindigen,
weet ik hoe ik moet beginnen*

HET KLOKHUIS bestaat sinds 1988. Het educatieve programma bestaat uit informatieve reportages en thematische sketches. Voor teksten vist de redactie uit een *pool* van vaste schrijvers. Tingue Dongelmans vroeg twee van hen naar hun schrijfpraktijk.

Ook al werken ze voor hetzelfde programma, beide schrijvers hebben een andere aanpak. De een piekert een kwartiertje en schrijft dan binnen anderhalf uur een eerste opzet. Deze bewerkt hij dan binnen een uurtje. Zijn KLOKHUIS-collega denkt soms één hele dag, soms zelfs meerdere dagen na: “Als ik weet waar ik eindigen moet, weet ik hoe ik moet beginnen.” Nadat de redactie de teksten heeft beoordeeld, zijn beiden nog zo'n twee uur bezig met het bewerken. Slechts een héél enkele keer wordt er iets afgekeurd.

Beiden werken ook voor andere producties. Beiden werken ook voor volwassenen. Eén van hen beschouwt dat niet als een ander vakgebied: “Thema’s zijn anders, verder is het hetzelfde.” Zijn collega ziet wel verschillen: “Bij HET KLOKHUIS hou ik rekening met doelgroepen. Zo hanteer ik andere types voor tien-plussers dan voor de leeftijd daaronder.”

De honorering vinden ze redelijk, al mag het bedrag binnenkort wel weer eens bekeken worden. Voor een sketch ontvangen ze € 545. Ter vergelijking voor een comedy van 30 minuten (gebaseerd op een bestaande *sitcom*) ontving één van hen € 6.000. Als het toch over de betaling gaat, komen ook de kabelgelden voor herhalingen ter sprake: “De kabelrechten doen ook recht aan het aantal keren dat iets wordt herhaald. Soms is dat heel vaak. Een goeie scène komt vaker voorbij en betaalt uiteindelijk dus beter. Daar zit iets eerlijks in.”

DOCTOR CHEEZY

Geen film, dan een serie

DOCTOR CHEEZY, HET GORDIJNPALEIS VAN OLLIE HARTMOED, SIEN VAN SELLINGEN, HOE OVERLEEF IK. Allemaal series die tot stand kwamen met steun van het Mediafonds. Het Mediafonds investeert al jaren in kwaliteitsdrama. Neem het project NU OF NOOIT: een reeks korte *single plays* rond multiculturele thema’s. Daarnaast ondersteunt het Mediafonds regelmatig animatieprojecten, zoals PICKNICK MET TAART en de TUMBLIES. Inhoudelijk gezien wordt bij selectie gekeken naar de artistieke waarde van het project. In de praktijk zitten de door het fonds gesteunde projecten ook vaak ruimer in het budget dan de meeste andere dramaserieën. Wel gaat het meestal om korte reeksen, die maar één seizoen lopen.

In 2011 maakten de kijkers kennis met DOCTOR CHEEZY. In deze serie ontsnappen vijf kinderen uit een dieetkamp. Hun missie: een hamburger scoren. Scenarist Tijs van Marle ontwikkelde dit idee al in 2007: “Wij ontwikkelden DOCTOR CHEEZY eerst als speelfilm. Dit voorstel dienden we in voor CINEMA JUNIOR. Het werd afgewezen. Het verhaal leende zich wel voor een wat langere vertelling. Als we er geen film van konden maken, lukte het misschien wel met een serie. Daarvoor schreef ik een opzet van vierenhalf kantjes.”

Dit document diende de VPRO samen met het script van de film in bij de netmanager. Die reageerde enthousiast en stelde € 20.000 beschikbaar. Daarvan werd € 16.000 opzij gezet voor Van Marle. Voor dit bedrag schrijft hij acht uitgebreide treatments van tien pagina’s. Van Marle: “Die mocht ik uitwerken tot afleveringen van 25 minuten. Het Mediafonds keerde daarvoor € 56.000 uit, wat neerkomt op € 7.000 per script. Wel was het zo dat de € 20.000 voor de treatments ervan af werd gehaald. Uiteindelijk kwam het schrijfbudget dus neer op € 36.000.” Series die met subsidie van het Mediafonds ontstaan, hebben een groter maakbudget dan veel ander jeugd drama. DOCTOR CHEEZY kostte € 220.000 per

aflevering van 25 minuten. Als de omroep zelf geld in een serie investeert, is dat vaak aanzienlijk minder”, aldus Van Marle.

Maar lang niet ieder plan wordt uitverkozen voor realisering. Na DOCTOR CHEEZY ontwikkelde Van Marle in 2010 nog een andere serie, OSCAR. Van Marle: “Maar die kwam niet van de grond. Ik heb er op een gegeven moment zelf een co-schrijver bij gehaald, die uit hetzelfde schrijfbudget werd betaald. Uiteindelijk is de serie afgewezen in 2013. Jammer, maar misschien gaan we het nog wel een keer maken. Mogelijk zelfs als film. DOCTOR CHEEZY noemt hij in ieder geval “één van de meest prettige werkervaringen ooit. Ik heb gewerkt met plezier en kreeg van iedereen vertrouwen.”

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario?

Waardering

De zichtbare schrijver

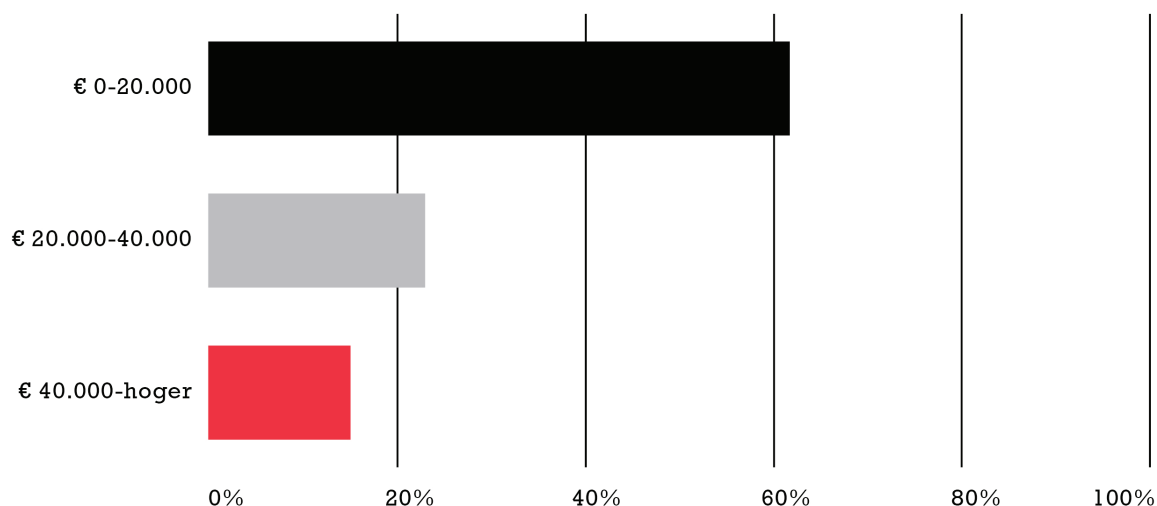
Tot slot

VOOR 77% IS SCENARIOSCHRIJVEN HET HOOFDBEROEP

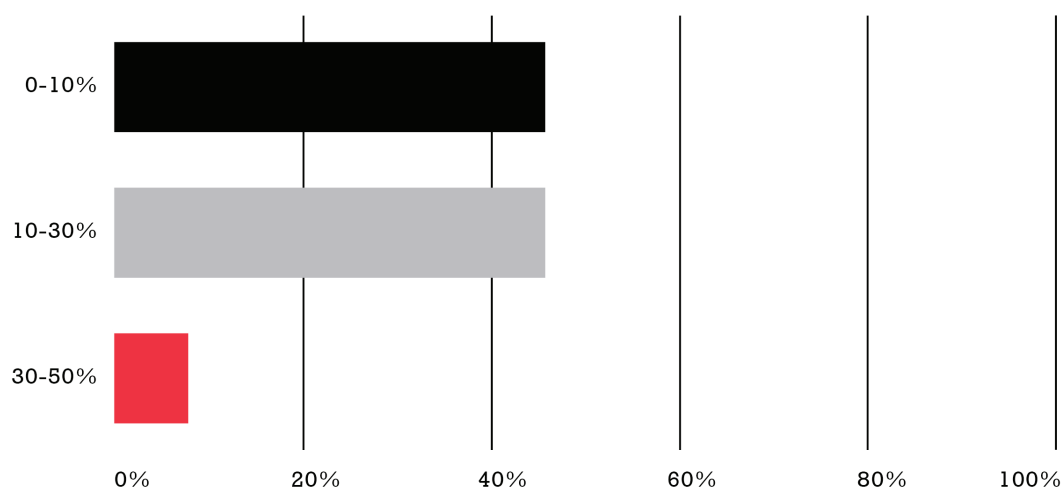
In december 2013 ontvingen 77 scenarioschrijvers het verzoek om een enquête in te vullen. Onderwerp: hun inkomenssituatie. Aanleiding: het wegvallen van de kabelvergoedingen. Bij het bekijken van de uitslagen vallen twee dingen gelijk op. De meerderheid van de respondenten verdient nauwelijks meer dan € 20.000. Daarmee ligt hun jaarinkomen nog onder het gemiddelde van de Nederlandse scenarioschrijver in 2012: € 22.000. En dat inkomen is al een derde minder dan wat hun Europese collega's verdienen (€ 31.300).* Nog opvallender is het antwoord op de vraag of de betreffende schrijver rond kan komen zonder de kabelgelden, die vanaf oktober 2012 niet meer kunnen worden uitgekeerd aan schrijvers. Bijna de helft (48%) dacht van niet.

Een onverwacht hoog percentage, zeker als je ervan uit gaat dat ruim een derde van de aangeschreven scenaristen reageerde. De enquête werd uitgevoerd door het Netwerk Scenarioschrijvers. De lijst met aangeschreven schrijvers is samengesteld door te kijken naar *credits*, navraag te doen onder collega's en oproepen in de sociale media. Respondenten werken zowel voor de Publieke Omroep als voor de commerciële omroepen. Het gaat bovendien niet alleen om scenaristen die aangesloten zijn bij het Netwerk. Voor veruit de meeste respondenten is scenarioschrijven het hoofdberoep: 77 %.

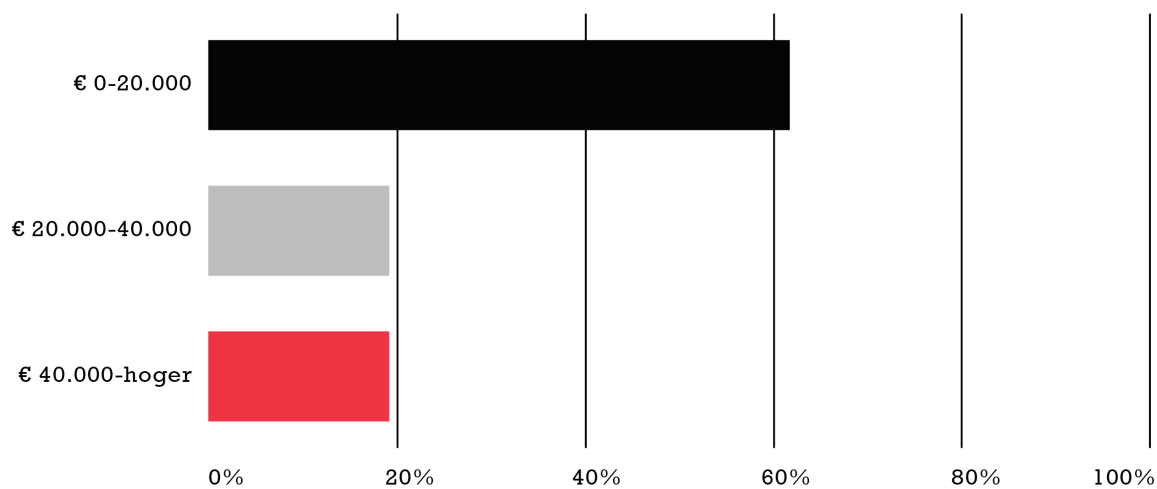
HOEVEEL VERDIENDE U MET HET SCHRIJVEN VAN JEUGDDRAMA IN 2010?

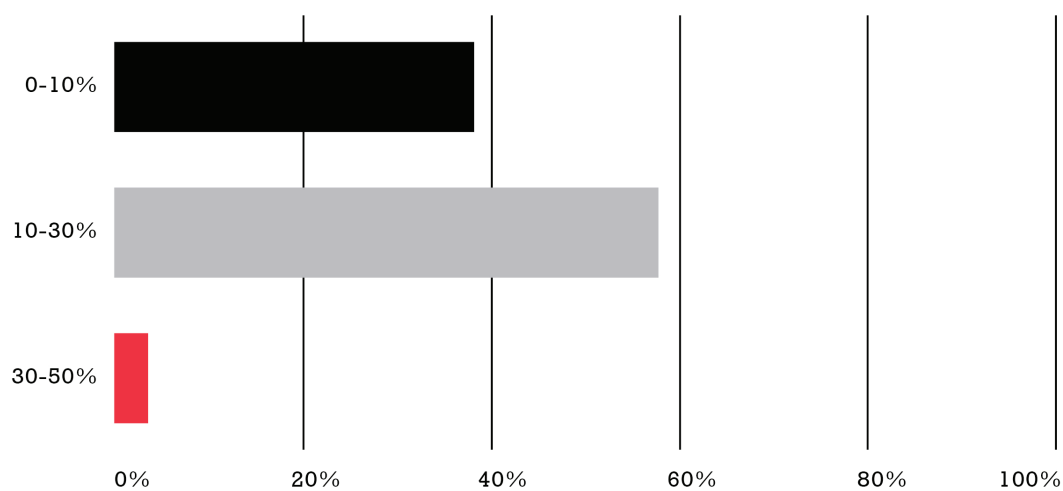
HOEVEEL PROCENT VAN UW INKOMSTEN BESTOND UIT KABELRECHTEN IN 2010?

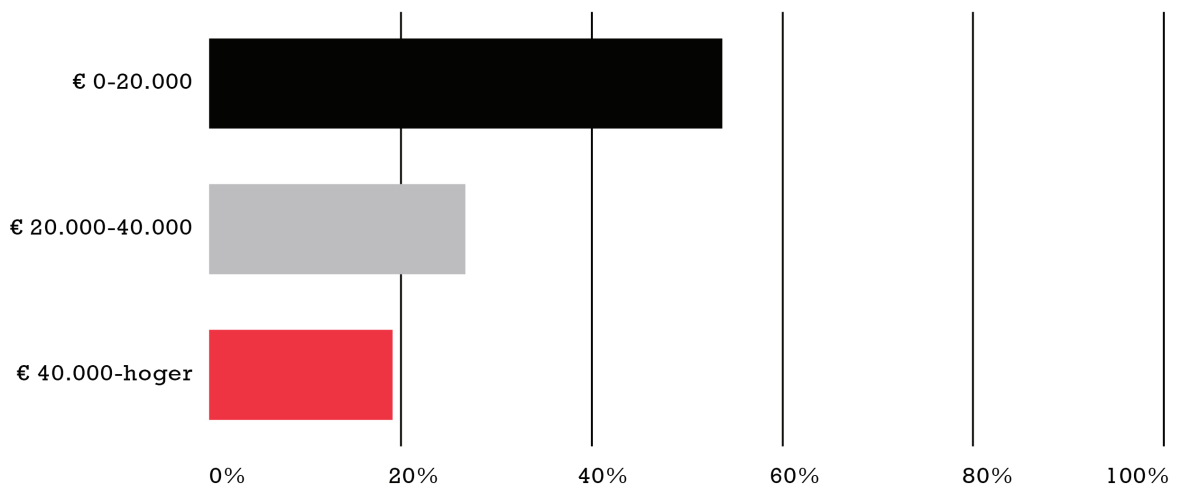
HOEVEEL VERDIENDE U MET HET SCHRIJVEN VAN JEUGDDRAMA IN 2011?

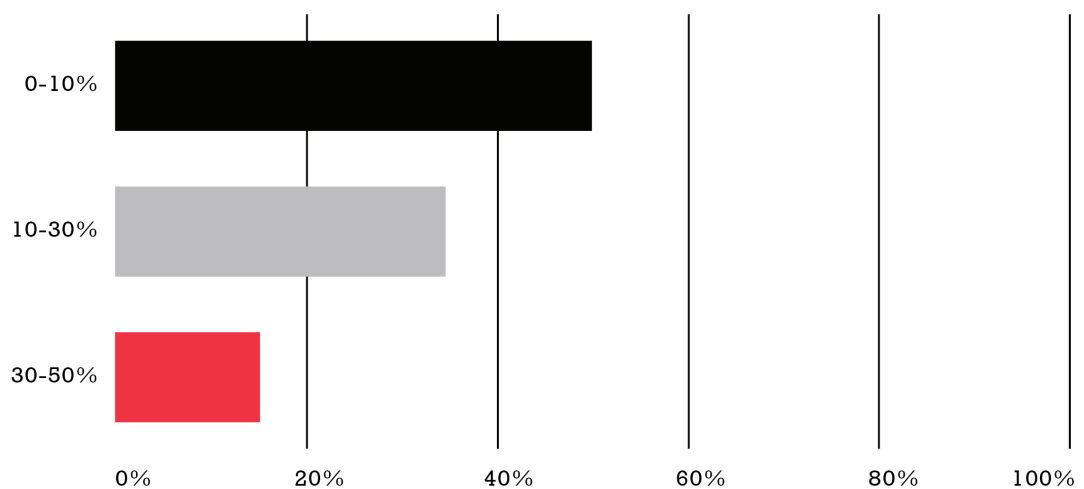
HOEVEEL PROCENT VAN UW INKOMSTEN BESTOND UIT KABELRECHTEN IN 2011?

HOEVEEL VERDIENDE U MET HET SCHRIJVEN VAN JEUGDDRAMA IN 2012?

HOEVEEL PROCENT VAN UW INKOMSTEN BESTOND UIT KABELRECHTEN IN 2012?

DENKT U DAT U ROND KUNT KOMEN ZONDER DE INKOMSTEN UIT DE KABELGELDEN?

Ja: 56 %
Nee: 48 %

Bij deze vraag is de respondenten ook gevraagd hun antwoord toe te lichten. Een deel van de deelnemers dat aangeeft dat zij ook zonder kabelgelden rond kunnen komen, blijkt daarnaast andere inkomsten of een verdienende partner te hebben. Daarnaast zijn sommige schrijvers bereid om hun inkomenspatroon iets aan te passen. Eén deelnemer schreef: "Het is voor mij altijd vrij weinig, een fooi zeg maar." Voor de meeste anderen is het bedrag wel van vitaal belang. Deelnemers die denken niet meer rond te komen van hun schrijverschap, wijzen erop dat de honoraria die zij ontvangen vaak laag zijn. De kabelgelden zorgden voor een extra bedrag om de eindjes aan elkaar te knopen. Zonder de kabelrechten valt soms de helft van hun inkomsten weg. Iemand schreef ook: "Het is de enige vergoeding die je krijgt als je ziek bent of arbeidsongeschikt."

(*) Onderzoek EUROPEAN SCREENWRITERS INCOME IN 2012 van de Federation of Screenwriters Europe (2013) <http://www.scenaristes.org/pdfs/fseleafletremunerationweb.pdf>

Wat kost een scenario

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

VERSCHILLEN MET 10 JAAR GELEDEN

Was vroeger alles beter? Misschien niet, maar wie tien jaar geleden jeugd-drama schreef voor de Publieke Omroep verdiende hoogstwaarschijnlijk meer dan nu.

Dat menig scenarioschrijver anno 2014 vaak minder te besteden heeft dan rond 2005, ligt slechts ten dele aan het wegvallen van de kabelgelden. Een korte voorgeschiedenis. In 1995 ontstond de Honorariumregeling SPELEN TELEVISIE, die vanaf 2001 werd opgenomen in de Scenario Raamovereenkomst, een overeenkomst tussen de Nederlandse Omroep Stichting (NOS) enerzijds en het Netwerk Scenarioschrijvers/Vereniging van Schrijvers en Vertalers anderzijds. Hierin waren afspraken over minimumhonoraria (HoCo-tarieven), scenarioversies, gebruik van scenario's en andere auteursrechtelijke kwesties vastgelegd. Dit was het resultaat van jarenlang onderhandelen. Hoewel sommige omroepen die regels aan hun laars laptten, gaven de minimumtarieven en afspraken over auteursrechten houvast in de zakelijke communicatie tussen schrijver en opdrachtgever.

De Scenario Raamovereenkomst was een overeenkomst voor bepaalde tijd, van 2001 tot 2006. Doordat de Vereniging van Schrijvers en Vertalers de aandacht had getrokken van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, die ageert tegen alle vormen van prijsafspraken, mochten beroepsorganisaties van makers (schrijvers, fotografen, vormgevers, acteurs etc.) de HoCo-tarieven niet meer publiceren. Ook mochten er geen nieuwe honorariumafspraken worden gemaakt. De diverse pogingen die vanuit het Netwerk Scenarioschrijvers werden ondernomen om althans over de auteursrechten met de Publieke Omroep collectieve afspraken te maken, werden door de NPO afgehouden. Vanaf 2006 bepalen omroepen en producenten de tarieven weer zelf, formeel 'in onderhandeling met de individuele schrijver'.

Sommige opdrachtgevers investeerden in de goede relaties met hun freelance schrijvers voor jeugd-drama. Zij hielden vast aan het vertrouwde tarief. Maar in veel gevallen kregen de schrijvers van met name jeugd-drama aanzienlijk minder dan voorheen. Het feit dat de honoraria voor sommige jeugdprogramma's zo laag waren, werd door sommige producenten vergoelikt met de opmerking dat Lira het inkomen wel recht zou trekken met de kabelgelden. Jeugdprogramma's worden immers vaak herhaald. Nu de kabelgelden zijn weggefallen, lijkt het er niet op dat de honoraria/rechtenvergoedingen stijgen.

Maar hoe groot zijn de verschillen met vroeger? Ter vergelijking is het misschien handig om eens te kijken naar de betaling bij dagelijks jeugd drama. Kort na het wegvallen van de Scenario Raamovereenkomst begon de Publieke Omroep met één of meer dagelijkse dramaserieën voor de jeugd. In september 2007 startte de NCRV bijvoorbeeld met de *daily SPANGAS*, iedere dag exact tien minuten nieuw drama. Veel personages, veel verhaallijnen en ook nog eens heel veel kijkers. De serie is inmiddels een vaste waarde in de programmering. Het is één van de weinige jeugdprogramma's die te zien is in de avond. De werkwijze bij SPANGAS, gebruikelijk voor soaps, kreeg navolging. Zo begon de KRO met de reeks VRIJLAND. Dagelijkse series worden ontwikkeld door grote teams. Een positieve ontwikkeling: meer werk voor meer schrijvers. De *dailies* functioneren als kweekvijver, geven de kans om meters te maken. Voor de serie werken zowel *storyliners*, die treatments schrijven, als dialoogschrijvers. De betaling is afgestemd op de taak.

De treatments voor dit soort series worden vaak ontwikkeld in blokken van tien. Navraag onder de schrijvers leert dat een *storyliner* hiervoor doorgaans een bedrag ontvangt tussen de € 3.500 en de € 3.850. Per aflevering van zes tot tien minuten zou dat neerkomen op bedragen tussen € 350 en € 385. Voor het schrijven van dialoogversies mogen schrijvers voor één aflevering over het algemeen bedragen tussen € 300 en € 420 factureren.

Maar hoeveel zouden scenarioschrijvers voor hetzelfde aantal minuten hebben verdiend in 2005? Conform de destijds geldende HoCo-minimumtarieven ontving een schrijver voor een volledige aflevering van zes tot tien minuten (inclusief treatment) een bedrag van € 2.461. Voor jeugd drama is een dergelijk bedrag een kleine tien jaar later zeer uitzonderlijk, en, zo blijkt, voorbehouden aan jeugd drama waarvan de ontwikkeling financieel wordt ondersteund door het Mediafonds.

Waardering

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

DAGELIJKS EEN MILJOENENPUBLIEK

Wat niet onvermeld mag blijven, is dat er héél veel kijkers voor jeugd drama zijn! De series die soms voor veel te weinig geld worden geschreven, blijken kijkcijferkanonnen van de Publieke Omroep. De miljoenen kinderen, die net voor of net na het avondeten achter de buis zitten of via UITZENDING GEMIST hun helden volgen, vormen een trouw publiek.

Voor SESAMSTRAAT is het tijdstip waarop kinderen kunnen kijken dan ook belangrijk. Niet voor niets ontstond er in 2009 een rel rond het voornemen de uitzendtijd te vervroegen naar 17.00 uur. Met een petitie werden meer dan 200.000 handtekeningen opgehaald. Matthijs van Nieuwkerk noemde SESAMSTRAAT een kroonjuweel van de NPO. Op dit moment wordt SESAMSTRAAT rond 17.30 uur uitgezonden. Vroeger was dat om 18.30 uur. De kijkcijfers zijn door de schommelingen in zendtijd de laatste jaren sterk gezakt, momenteel zijn er nog 30.000 à 40.000 kijkers. Begin dit jaar haalde SESAMSTRAAT wederom het nieuws omdat het werd ingekort: 25 minuten was 'te lang' voor een kleuter. De ingekorte 10 minuten kwamen weliswaar terug in de vorm in het nieuwe programma TIEN VOOR, met Amerikaanse poppen als Bert, Ernie en Koekiemonster in de hoofdrol. Maar deze ingrepen in het geliefde programma maakte veel los bij kijkers. Toch tekenen dat SESAMSTRAAT echt iets betekent.

Een ander programma dat al meer dan 25 jaar vijf keer per week wordt uitgezonden, is HET KLOKHUIS. De kijkcijfers zijn stabiel: gemiddeld 300.000 in de wintertijd en in de zomertijd – als de kinderen 's avonds nog buitenspelen – zo'n 200.000. Meekijkende volwassenen zijn er bovendien genoeg. Via UITZENDING GEMIST, worden de afleveringen gemiddeld 18.000 maal bekeken. In 2012 kwam dat op een totaal van 5,7 miljoen streams.

SPANGAS was in 2012 het meest populaire programma op UITZENDING GEMIST met maar liefst 10 miljoen streams! Meer dan BOER ZOEKT VROUW (6,2 miljoen streams), het NOS journaal (7,1 miljoen streams) en WIE IS DE MOL (3,5 miljoen streams).

De zichtbare schrijver

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

MET OF ZONDER CREDITS

Veel jeugdscenaristen hebben een anoniem oeuvre. Bij veel programma's waar zij aan meewerken ontbreken de *credits*. En als er al een aftiteling is, dan schiet deze voorbij in een tempo die het oog nauwelijks kan bijhouden.

Wat kun je zelf doen om je zichtbaarheid te vergroten?

- **Wie lid is** van het Netwerk Scenarioschrijvers krijgt een eigen profielpagina op de website. Leden kunnen al hun werk in de zoekmachine vermelden. Voor aspirant-leden blijft het bij naamsvermelding. Deze pagina's worden regelmatig bezocht door producenten, omroepen en regisseurs.
- **Neem een account** op www.imdb.com, de internationale database voor de filmwereld. Soms plaatsen producenten automatisch alle gegevens van een productie op deze site. Je kunt zelf ook een gratis account aanmaken. Tegen betaling kun je dit upgraden.
- **Je kunt een** FACEBOOK pagina aanmaken voor zakelijk gebruik. Nadeel is wel dat sommige al dan niet professionele vrienden daar soms iets op schrijven of je kunnen *taggen*. Een account op LinkedIn heeft een strikt zakelijk karakter, maar lijkt de laatste tijd in de audiovisuele sector minder populair.
- **Zorg altijd voor** een goed gelijkende (rechtenvrije) profielfoto en hou de gegevens op je CV regelmatig bij.
- **Tijdens Het Schrijfpaleis** krijgen scenarioschrijvers de kans om een nog niet gerealiseerd script in te sturen en voor te laten dragen door professionele acteurs. Op die manier kan een auteur zich profileren voor een professioneel publiek dat naast schrijvers vaak bestaat uit producenten en omroepmedewerkers.
- **Netwerken kan bijvoorbeeld** tijdens filmfestivals, (nieuwjaars)recepties en zeker ook tijdens activiteiten van vakverenigingen als het Netwerk Scenarioschrijvers en VERS.
- **Sommige scenarioschrijvers** laten zich vertegenwoordigen door een agent, die zich naast de contractonderhandeling ook bezighoudt met de profilering van hun cliënten. Ze doen dat door publiciteit te genereren of hen te koppelen aan andere makers of producenten. Bekende agenten die ook scenarioschrijvers vertegenwoordigen zijn bijvoorbeeld Features CM, Henneman Agency, Ulysses Agency.
- **Maak goede afspraken** met je producent over naamsvermelding en controleer de naleving. Word je niet vermeld, meld dat bij het Netwerk Scenarioschrijvers. Zichtbaarheid is van belang. Kinderen lezen misschien geen *credits*, maar producenten, adviseurs bij fondsen, beleidsmakers en collega's wel.
- **Reageer** als je naam ontbreekt of fout is geschreven.

Tot slot

Inleiding

Drie case studies

Onderzoek inkomens tv-jeugdschrijvers

Wat kost een scenario

Waardering

De zichtbare schrijver

Tot slot

OPGROEIEN
MET
HUN WERK

Het landschap van het jeugdrama is divers en dat geldt ook voor de scenarioschrijvers, die het mede vorm geven. Elke serie of productie kent zijn eigen wetten en waarden, zo blijkt uit de *case studies* van SESAMSTRAAT, KLOKHUIS en DOCTOR CHEEZY. De gemene deler is wel dat de schrijver van tv-jeugdrama tamelijk onzichtbaar is en over het algemeen slecht wordt betaald.

Uit het inkomensonderzoek dat het Netwerk Scenarioschrijvers begin 2014 hield onder de scenarioschrijvers van jeugdrama kwam naar voren dat de meerderheid van de respondenten in 2012 jaarlijks nauwelijks meer verdiende dan € 20.000. Daarmee ligt hun jaarinkomen, blijkt uit Europees onderzoek, ver onder het gemiddelde van € 31.300 van hun Europese collega-schrijvers.

Desondanks en onmiskenbaar staat vast dat de schrijvers van tv-jeugdrama aan de basis staan – en dus de schepper zijn – van programma's die dagelijks een miljoenenpubliek bereiken. Een publiek dat opgroeit met hun werk. En dat is iets wat niet elke schrijver kan zeggen.

